

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ
ОСВІТИ У ЗАПОРІЗЬКІЙ ОБЛАСТІ**

**ВИХОВНА ПОЗАКЛАСНА РОБОТА З УЧНІВСЬКОЮ
МОЛОДДЮ У ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ
НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

м. Запоріжжя
2016

Виховна позакласна робота з учнівською молоддю у професійно-технічних
навчальних закладах

Рекомендовано:
Науково-методичною радою
НМЦ ПТО у Запорізькій області
як рекомендації для педагогічних
працівників ПТНЗ
Протокол № 6 від 5.12. 2016 р

Укладачі:

Грищенко Н.П., методист НМЦ ПТО у Запорізькій області

Відповідальний за випуск: Паржницький О.В., директор НМЦ ПТО у
Запорізькій області

Комп'ютерний набір та верстка, редагування та коректура:

Павленко І.М., лаборант НМЦ ПТО у Запорізькій області

Рецензент:

Попкова Е.І., старший викладач КЗ «Запорізький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти»

ЗМІСТ

1	ВСТУП	4
2	Позакласний захід «Видатний математик Бердянщини – Георгій Феодосійович Вороний» Державний навчальний заклад «Бердянський центр професійно-технічної освіти»	7
3	Внеклассное мероприятие Диспут: «Ранние браки: за и против» Державний навчальний заклад «Мелітопольське вище професійне училище»	17
4	Сценарій вікторини "Верстатник – моя професія" Державний навчальний заклад «Мелітопольське вище професійне училище»	28
5	Виховний захід «Большая семья Великой Британии» Державний навчальний заклад «Дніпрорудненський професійний ліцей»	34
6	Виховна година «Україна – єдина країна» Державний навчальний заклад «Запорізький професійний торгово-кулінарний ліцей»	38
7	ВИСНОВКИ	44
8	ЛІТЕРАТУРА	45

ВСТУП

Сучасний період відродження України, її державності, економіки, освіти, науки та культури вимагає зміни поглядів на освіту, виховний ідеал, виховання особистості.

У Національній доктрині розвитку освіти, цілісна виховна система розглядається як один із основних шляхів реформування виховання.

Зміни й оновлення освітньої парадигми підводять педагогів до сучасного розуміння виховання як діяльності, що базується на саморозвитку, самовдосконаленні та їх педагогічній підтримці. Основним завданням сучасного навчального закладу є виховання свідомих громадян України, забезпечення умов для творчої самореалізації, самовизначення особистості.

У Концепції національного виховання, Національній програмі виховання дітей та молоді визначаються основні принципи організації виховного процесу, серед яких основними є національна цілеспрямованість, культуровідповідність, цілісність, психологічний супровід, технологізація, діалог тощо.

На основі цього виховання процес розглядається педагогічним колективом, по-перше, як організація середовища та створення оптимальних умов для самовиховання, по-друге, як допомога підлітку в усуненні перешкод, що заважають успішній життєвій траєкторії.

Часто перед адміністрацією, класними керівниками у процесі педагогічної діяльності постають питання: «Яким же чином досягти самореалізації кожної особистості в системі особистісно зорієнтованого навчально-виховного процесу? Як організувати процес виховання учнів? Яким змістом його наповнити? Що необхідно враховувати, визначаючи завдання й види діяльності з учнями різного віку? На формування яких якостей, умінь і навичок варто насамперед звернути увагу?»

Відповідаючи на ці питання, ми зосереджуємо увагу на основних принципах побудови виховної системи навчального закладу:

- принцип перший - «не зашкодити» (збереження психологічного та фізичного здоров'я учнів, що є найважливішим у навчально-виховному процесі);

- принцип другий - духовна насиченість життєдіяльності учнівської молоді. Не піддаючи сумніву значення знання у становленні особистості, ми впевнені в тому, що якість знань, цінність ідей, думок і діяльності людини, що виникають на базі знань, зумовлюється не тільки істинністю знань, але їх духовною насиченістю. Виховання особистості неможливе без виховання емоцій та естетичної свідомості;

- принцип третій - ставлення до особистості учня як суб'єкта власного розвитку реалізується через принципи педагогіки співпраці, толерантності, підтримки, які спрямовані на самостановлення індивідуальності;

- принцип четвертий - індивідуальний розвиток педагогів. Викладач теж повинен розвиватися, удосконалювати свою професійну компетентність, педагогічну майстерність.

З цією метою в професійно-технічних навчальних закладах доцільно створювати трьохрівневу систему вдосконалення, яка складається на першому рівні з системи підвищення кваліфікації, методичної ради, школи молодого викладача, на другому рівні - системи підвищення кваліфікації через курсову перепідготовку, на третьому - системи підвищення кваліфікації в інститутах післядипломної освіти.

Необхідно звернути особливу увагу на формування й утворення нового педагогічного мислення, побудованого на демократичних засадах. Цей підхід передбачає, перш за все, зміну стратегічних напрямів, принципів, підходів та орієнтирів до організації навчально-виховного процесу з урахуванням сучасних вимог: здійснення особистісно зорієнтованого підходу до формування особистості - учасника навчально-пізнавальної діяльності.

Безумовно, ми впевнені в тому, що саме життя змусить нас пріоритетним напрямом діяльності обрати саме виховання, бо кожен педагог добре розуміє, що формування конкурентоспроможної особистості для життя в нових економічних умовах, створення умов для самореалізації - головна місія сучасного навчального закладу, а без розвиненої, науково обґрунтованої системи досягти цієї високої мети неможливо. Тому можна вважати, що вже настав час звернути якомога більшу увагу на проблеми виховання, побудови виховної системи, організацію виховного процесу як на уроці, так і в позаурочний час.

Особливо треба виокремити такий важливий пріоритет виховного процесу, як організація самоврядування, бо саме з президентських рад, республік виростуть відомі політики та державні діячі, які будуть мати великий вплив на суспільство, а деякою мірою будуть визначати і майбутнє життя в Україні.

Аналіз діяльності самоврядування як метод самоорганізації учнівського колективу забезпечує формування товариських взаємин і організаторських якостей, залучає всіх учнів до управління шкільними справами. Основними принципами самоврядування можна визначити такі:

- принцип педагогічного сприяння, педагогіка співпраці передбачає вирішення проблеми учнями суспільного з вчителями;
- принцип наступності та змінності активу забезпечує встановлення товариських стосунків старших учнів з молодшими;
- принцип конкретної предметної діяльності ставить за мету здійснення традиційної або розвивальної діяльності;
- принцип єдиного планування забезпечує скоординованість планів, єдність дій учительського й учнівського колективу, що сприяє підвищенню авторитету учнів, веде до співробітництва;
- принцип розвитку ініціативи та самодіяльності;

- принцип єдності прав та обов'язків учнів поєднує громадські й особисті інтереси в роботі органів учнівського самоврядування.

Поряд із розвитком моделей учнівського самоврядування останнім часом у педагогічному середовищі значно зріс інтерес до використання системного підходу до навчання й виховання учнів у керуванні життєдіяльністю навчального закладу. В українській державі з'явилася велика кількість педагогічних колективів, які моделюють і створюють оригінальні за змістом і формою освітні та виховні системи. Як показує аналіз їх діяльності, спроби виявляються вдалими, бо застосування саме системного підходу дозволяє зробити педагогічний процес більш цілеспрямованим, керованим і, що найважливіше, ефективним.

Важливим елементом виховного процесу в навчальному закладі є виховна система групи. Доцільно зазначити, що виховна система групи - це спосіб життєдіяльності та виховання в підлітків співтовариства, що становить цілісну й упорядковану сукупність взаємодіючих компонентів і сприяє розвитку особистості та колективу.

Для здійснення виховної роботи з учнями Науково-методичний центр професійно-технічної освіти у Запорізькій області пропонує методичні рекомендації «Виховна позакласна робота з учнівською молоддю у професійно-технічних навчальних закладах», до яких включені кращі сценарії позакласних заходів педагогічних працівників ПТНЗ області. Матеріали можуть бути використані у своїй роботі заступниками директорів з виховної роботи, керівниками гуртків, вихователями гуртожитків та класними керівниками навчальних закладів.

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«БЕРДЯНСЬКИЙ ЦЕНТР ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ»

Позакласний захід
«Видатний математик Бердянщини – Георгій Феодосійович Вороной»

Розробила:

викладач математики

Приходько Ольга Сергіївна

Мета. Ознайомити учнів із життям і науковою діяльністю Георгія Феодосійовича Вороного. Визначити його вклад до української та світової скарбниці математичних розробок. Розвивати культуру спілкування, логічне мислення, пам'ять учнів, уміння аналізувати та робити висновки. Виховувати великодушність, скромність та самопожертву, потребу в чуйності, людяності, доброті, поваги до людей, почуття поваги до Батьківщини, до життя, діяльності та вкладу до національної науки Георгія Вороного.

Обладнання: презентація про життєвий шлях та наукову діяльність вченого, «Кобзар» Т.Г. Шевченка, відео з піснями, декорації української хати, стінгазети про видатного вченого.

Викладач. День добрий усім, хто завітав до нашої математичної вітальні сьогодні, на захід, присвячений видатному математику Бердянщини – Георгію Феодосійовичу Вороному.

Виходить „Україна” – дівчина.

Молилася, турбуваласьь,

День і ніч не спала,

Малих діток доглядала,

Звичаю навчала.

Виростали мої квіти,

Мої добрі діти,

Панувала і я колись

На широких світі,–

Панувала...

Виходить **хлопець** – читає вірш М.Вороного.

О рідна земле, люба моя нене!

Чому, припавши до твоїх грудей,

Я тільки плачу, як дитя нужденне,

А сил не набираюсь, як Антей?

Чому надія, що злетить до мене,

Щезає раптом геть з моїх очей?

Чому нараз я чуюся безсилий
І падаю, мов той Ікар безкрилий?
Ні! Не тобі, знеможеній землі,
Подати ліки на моє безсилля,
Сама ти вбога. На твоїй ріллі
Лишилося саме сухе бадилля!
Де ж візьмеш ти на болі та жалі
Цілющого та чарівного зілля?
Гіркий полин, болиголов, бур'ян
Не втішать болю, не загоять ран.

1-й голос (за сценою). Зупинімо свій фізичний і духовний зір на цих рядках про безнадійний стогін поета Миколи Вороного, який напевно тієї миті 1902 року вже відчув свою приреченість... Недовго залишилося йому топтати рясту на рідній землі, яку любив як син.

2-й голос (за сценою). А в цей час його однофамілець – одна із найяскравіших особистостей в історії математики кінця ХІХ – початку ХХ століття Георгій Феодосійович Вороний змушений теж прощатися з рідним краєм, де з ласки імперської політики не зміг знайти застосування своєму генію.

1-й ведучий. Чому талановитим людям з козацьким прізвищем Вороний судилися довгі роки забуття?

2-й ведучий. Сьогодні ми перегорнемо сторінку історії української математики. Забуті імена... Так називається наш вечір присвячений видатному українському математику Георгію Феодосійовичу Вороному.

Сценка

(За столом сидить батько Георгія, Феодосій Якович Вороний. Заходить колега).

Колега. Доброго дня, Феодосію! Працюєш?

Батько. Так. Підбираю матеріал до завтрашнього уроку історії.

Колега. Чи можемо ми знову зустрітися тут увечері?

Батько. Звичайно, друже, мій дім завжди відчинений для студентів та літераторів, яким не байдужа доля України.

Колега. Тоді сьогодні в твоєму домі побуває незвичайний гість.

Батько. Цікаво. Цікаво. Не інтригуй, Богдане! Хто ж цей незнайомиць?

Колега. У Києві зараз перебуває Тарас Шевченко, який повернувся із заслання.

Батько (встає). Невже ми будемо слухати самого Тараса Григоровича? Наші вихованці з „Кобзарем” наче зі скарбом дорогим носяться. Повиучували всі вірші напам'ять. Знаєте, що по „Кобзареві” вже й Богу моляться. І нехай собі казиться київська влада! Ми чекаємо Тарасового слова (сідає на лавку).

(За сценою голос. У цей час усі, хто виступає, сідають на місця біля сцени.)

Голос. Того вечора у київській квартирі на Подолі у Феодосія Вороного ніде було яблуку впасти. Тарас Григорович спілкувався з молоддю.

(Заходить Тарас і сідає на місце батька за стіл.)

Учень. Тарасе Григоровичу, яке у Вас враження від України?

Тарас Григорович. Подорож ця не підбадьорила духу, бо в Україні я знову бачу лихо. Народ в ярмі. Рідні брати і сестри на панщині. Кругом неправда і неволя.

Учениця. Тарасе Григоровичу, прочитайте щось із своїх останніх поезій.

(Шевченко встає і читає вірш „Сестрі”. Всі аплодують і дякують Тарасу Григоровичу.)

Минаючи убогі села,
Понаддніпрянські невеселі,
Я думав, де ж я прихилюсь?
І де подінуся на світі?
І сниться сон мені: дивлюсь,
В садочку, квітами повита,
На пригорі собі стоїть,
Неначе дівчина, хатина.
Дніпро геть-геть собі розкинувсь!
Сіяє батько та горить!
Дивлюсь, у темному садочку,
Під вишнею у холодочку,
Моя єдина сестра!
Многострадалиця святая!
Неначе в Раї спочиває
Та з-за широкого Дніпра
Мене, небога, виглядає.
І їй здається, виринає
З-за хвилі човен, доплива...
І в хвилі човен порина.
— Мій братику! Моя ти доле! —
І ми прокинулися. Ти...
На панщині, а я в неволі!..
Отак нам довелося йти
Ще змалечку колючу ниву!
Молися, сестро! Будем живі,
То Бог pomoже перейти.

Батько Вороного. Тарасе Григоровичу, чи не змогли б Ви пожертвувати для наших недільних шкіл кілька примірників „Кобзаря”? Наші діти потребують Вашого слова.

Тарас Григорович. Я обов'язково виконаю Ваше прохання.

Батько. Дякуємо. (Подає руку і виходять удвох).

Голос (за сценою). У 1861р. Феодосій Вороний підписав колективного листа до Тараса Григоровича з подякою за надіслані для шкіл 50 примірників „Кобзаря”.

Лунає пісня „Думи мої, думи”.

1-й ведучий. Син Ф.Я.Вороного Георгій народився 28 квітня 1868 року в селі з поетичною назвою Журавка (нині Чернігівська обл.)

(Заходить Г.Вороний і сідає за стіл.)

Дівчина читає віри Тараса Шевченка.

Село!– і серце одпочине.
Село на нашій Україні –
Неначе писанка село,
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади; біліють хати,
А на горі стоять палати,
Неначе диво. А кругом
Широколисті тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром.
Сам Бог витає над селом.

2-й ведучий. Садиба батьків знаходилася у мальовничому куточку України. Ще й досі можна почути приємні спогади жителів про порядну родину Вороних. Тут цінували працю, з повагою ставилися до односельців, боготворили книгу та рідну мову. Любов до поезії Т.Г.Шевченка виніс Георгій Вороний саме з батьківської оселі. Батько, який заснував у рідній Журавці школу, залишився для сина взірцем на все життя. Мати навчала сина доброти та лагідності.

Лунає пісня „Лелеча доля”.

1-й ведучий. Феодосій Якович став першим учителем сина. Згодом Георгій продовжив навчання в Бердянській гімназії, де на той час його батько був директором й саме завдяки йому наше місто прикрашає старовинна будівля Бердянського державного педагогічного університету. Проте погляди Феодосія Яковича, на думку його керівництва, були занадто ліберальними, оскільки учні отримували освіту незалежно від суспільного статусу батьків, їх національності та віросповідання. Продовжив навчання Георгій у Прилуцькій гімназії, яку закінчив у 1885 році. Саме в цей час виникло захоплення математикою.

Сценка

(Світло вимикається, запалюється свічка. Г.Вороний сидить за столом – гортає журнал, читає.)

Батько. Синку, досить працювати, вранці дочитаєш свій роман!

Син. Це не роман, тату. Це журнал елементарної математики.

Батько. Ніколи б не подумав, що не можна відірватися від нудного математичного журналу.

Син. Нудного? Що ти, тату! Ти не розумієш! Професор Київського університету Ярмаков запропонував тему, пов'язану з властивостями коренів квадратного рівняння. Я обов'язково розв'яжу цю задачу своїм власним способом.

Батько. Ну, сину! Я тепер розумію, що твоє захоплення математикою – це серйозно! Хай удача усміхнеться тобі!

(Світло вимикається, батько виходить, а Георгій залишається сидіти за столом.)

Голос (за сценою). Тоді Георгію не вдалося розв'язати задачу, та важливе інше. У 17 років Вороний зумів оцінити всю складність цієї задачі й усвідомив недостатність свого математичного багажу для її розв'язання. Пройдуть роки і він ще раз повернеться до цієї проблеми.

Лунає пісня „Повій, вітре на Україну”.

2-й ведучий. Цю пісню на слова Степана Руданського, яка стала народною, уперше почув Георгій ще в дитинстві, але по-справжньому зрозумів її зміст, коли доля розлучила його з рідним краєм.

1-й ведучий. Царський уряд не ставив мети готувати національні кадри, і здобути математичну освіту європейського рівня можна було лише за межами України. У 1885р. Георгій вступив до Петербурзького університету на математичне відділення. На той час то був найкращий математичний заклад як за програмою навчання, так і за рівнем викладацького складу.

2-й ведучий. Перші два роки Вороний старанно відвідував заняття і самотужки працював над теорією чисел та алгеброю. Коштів, що надсилав батько, ледве вистачало на життя, тому змушений був давати приватні уроки, звичайно ж, за невелику платню. Уроки дуже втомлювали, але Георгій старанно привчав себе до праці за будь-яких умов, і праця скрашувала його життя.

Вороний. Лекції з чистої математики все більше захоплюють. Перевагу віддаю професорові Сохоцькому... Головне, що мене тривожить, – чи маю я достатньо здібностей?

1-й ведучий. Для самоперевірки він обчислює чимало важких інтегралів, складних симетричних функцій, розв'язує диференціальні рівняння і вже 1888р. успішно досліджує властивості чисел Бернуллі. Йому пощастило. Він не лише довів гіпотезу відомого астронома-обчислювача Адамса про подільність чисел Бернуллі, але й істотно її узагальнив. Цей результат дуже сподобався професору А.Маркову. За його рекомендацією він був у вигляді наукової статті опублікований у журналі „Сообщение Харьковского математического общества” у 1890р. Висока оцінка перших кроків надихнула молоду людину на подальші дослідження в галузі теорії чисел і тим самим вирішила долю математика.

Вороний. 1888 рік минув для мене даремно. Я багато працював і переконався, що можу працювати. Здається, я зумів у цьому переконати й інших. Я знаю, я твердо вірив, що тільки в науковій діяльності – і лише в ній – я знайду своє щастя. Я не поет і не відаю того натхнення, яке описують поети, але я знаю не самовдоволення, не гордість – все це приходить потім, а моменти, коли розум цілком охоплює ідею, що раніше відскакувала наче м'яч. Тоді я забуваю, що існую, я бачу перед собою ідею.

2-й ведучий. Вітер з України приніс радісну звістку: його пам'ятають, читають, люблять.

У 1889р. Г.Вороний одружився зі своєю коханою – землячкою Ольгою Крицькою, яка стала вірним другом на все життя.

Дівчина читає віри про кохання.

Так ніхто не кохав. Через тисячі літ
лиш приходить подібне кохання.

В день такий розцвітає весна на землі
І земля убирається зрання...

Дише тихо і легко в синяву вона,
простягає до зір свої руки...

В день такий на землі розцвітає весна
і тремтить од солодкої муки...

1-й ведучий. У 1889р. Г. Вороний блискуче склав випускні іспити і його залишили при університеті для одержання професорського звання. Настала пора, коли більшу частину свого часу Георгій Феодосійович зміг віддавати математиці. Що й робив із задоволенням, відмовившись від активної участі в політичній і громадській діяльності. Однак демократичний дух виховання, настанови батька, до якого Георгій ставився з великою шаною і повагою, зробили свою справу. Вороний ніколи не був байдужим до долі рідного народу, а його відношення до державного режиму було однозначне.

Вороний. Наш час тяжкий, ми є не що інше, як жертви страшного державного устрою. Зараз не можна говорити прямо навіть найбільш безневинних речей – зразу ж потрапляєш до рук серцеїдів.

Хлопець читає віри Б.Грінченка „Доки?“

Минає час, минають люди;
Ми всі ждемо того, що буде,
І кажуть всі: давно вже час,
Щоб воля та прийшла й до нас.

А все її нема, не йде,
А час не жде, а час не жде!...

А час не жде, а час летить,
А серце змучене болить.

Бо довгий гніт минулих днів
Його украй вже пригнітив,

І тяжко так, що, може, ми

Гіркими плакали б слізьми,
Якби не гніт цей днів тяжких,
Що нас, за довгий час, усіх
І одслід навіть з мук навчав
Ховать в душі без сліз і слів.
І так на світі живемо,
На плечах лихо несемо,
І доки будемо так жить?
Ніхто не скаже – все мовчить!

2-й ведучий. Ще у студентські роки Георгій Феодосійович дійшов думки, що революційні методи боротьби з режимом не будуть успішними. Отже, твердо вирішив повністю віддаватися науці, хоча й часто картав себе за те, що не може безпосередньо послужити людству.

Вороний. Залишається лише мучити себе питаннями й тішити думкою, що з часом, коли мій науковий кругозір стане ширшим, можливо тоді поталанить знайти для них розв'язок.

1-й ведучий. На запитання, як має поводитися геній у скрутній для свого народу час – чи кинутися у вир революційних пристрастей, забувши про все на світі, чи своїм генієм підносити велич народу, не зрадивши його, – однозначну відповідь дати важко. Що стосується Г. Вороного, то після десятиліть подвижницької праці ученого можна стверджувати: вибір його був правильним. У сорок років він досягнув рідкісних успіхів у математиці і піднявся на такі вершини, які були недосяжні навіть для його великих попередників. Його долею стала цариця наук – математика.

Лунає мелодія (III симфонія Брамса).

(Входять дві дівчини: Дівчина в білому – Біла доля, дівчина в чорному – Чорна доля.)

Дві долі разом.

Доля буває різною:
Прихильною та грізною.
Одних чомусь ранить і карає.

Біла доля.

Іншим дари посилає.
Доля буває світлою
І до людини привітною.

Чорна доля.

Доля буває темною,
Колючою та буремною.

Дві долі разом.

Але до віку й понині
Сплітаються долі в єдину,
Йдуть поруч радощі й болі
В людській чорно-білій долі.

2-й ведучий. У 1894р. Г. Вороний захистив магістерську дисертацію „Про цілі алгебраїчні числа, що залежать від коренів незвідного рівняння третього ступеня” і був призначений професором Варшавського університету при кафедрі чистої математики. У 1896р. він подав докторську дисертацію „Про одне узагальнення алгоритму неперервних дробів” і блискуче захистив її 6 квітня 1897р. Дослідження, виконані в обох дисертаціях, були відзначені премією Академії наук імені Буняковського. Ім'я Г.Вороного стає відомим у наукових колах.

1-й ведучий. Наукова спадщина Вороного складається з шести великих мемуарів, трьох статей з теорії чисел, семи повідомлень на з'їздах та конгресах. Він удосконалив алгебраїчну і геометричну теорію чисел, проводив фундаментальні дослідження з математичного аналізу. Мемуари Г.Вороного про паралеледри – одне із найглибших досліджень у галузі геометрії чисел у світовій літературі.

2-й ведучий. Саме Георгій Феодосійович першим вводить широкий клас методів підписування розбіжних рядів. Проте це відкриття несправедливо названо іменем скандинавського математика Нерлунда, хоча він повторив дослідження Вороного лише через 18 років.

Входить дівчина – „Україна”. Г.Вороний встає, вона, звертаючись до нього, читає вірш Антоніни Листопад „До українського сина”.

Сину, вертайся додому.
Досить уже чужини!
Маємо тільки солону
В темних стодолах вини.
Сину, зірви усі пута
І перепони порви.
Бачиш, всміхається рута
Поміж сухої трави.
Пам'ять ніде не холоне,
Вродиться навіть з роси.
Сину, Вкраїнську ікону
В хату свою занеси.
(„Україна” виходить.)

1-й ведучий. Царський уряд намагався не допустити в університет місцеві кадри. Тому українцеві Вороному не довелося викладати в Києві чи Харкові.

2-й ведучий. У 1907р. Російська академія наук обрала Г.Вороного своїм членом-кореспондентом з фізико-математичного відділення. Ця звістка дійшла до вченого в Новочеркаську, але в той час його вже страшенно мучила жовчнокам'яна хвороба.

Вороний. Я роблю великі успіхи в розглядуваному питанні, але здоров'я моє все погіршується й погіршується. Вчора вперше одержав чітку ідею про алгоритм, що повинен розв'язати всі питання теорії форм, і вчора ж мав сильний приступ жовчної кольки, який перешкоджав мені займатися

ввечері і не дав можливості заснути вночі. Я так боюсь, що результати моїх тривалих зусиль, здобуті так важко, згаснуть разом зі мною.

1-й ведучий. Лікарі рекомендували відпочинок, лікування на популярних європейських курортах. Та воістину цілющими виявилися джерела рідної землі. У батьківській садибі в Журавці, серед рідних йому людей, на українській землі почував видатний професор себе найкраще.

(Входять дві долі, стають проти математика. Вороний встас.)

Дві долі разом.

Ми не лукавили з тобою
Ми просто йшли,
У нас нема зерна неправди за собою.

Біла доля. Я була прихильною до тебе, Георгію. Подарувала тобі розум, любов і повагу всіх, хто тебе оточував. Твоєю оригінальністю мислення, строгістю аргументації та досконалістю форми захоплювалися сучасники – світила європейської математики. Глибокі математичні знання поєднувалися з людяністю.

Чорна доля. Пробач, що постійно блукала з тобою закордонами, що рідко проводила тебе до рідної батьківської хати, що відпустила тобі на цьому світі всього 40 років. 20 листопада 1908 року упокоїлась на віки твоя світла душа.

(Входить „Україна” зі свічкою, всі встають.)

Я молюся за тих, хто в розлуці,
Відійшли, відірвані від рідних хат,
Я молюся за тих, хто в розпуці
Прагнули позбутись усіх грат,
Я молюся за тих, які забуті,
Хоч були вкраїнцями вони,
Чиї руки міцно були скуті,
Я молюсь за вас, мої сини.
Над ними, господи, в небесній тверді
Простри свої долоні милосердні.

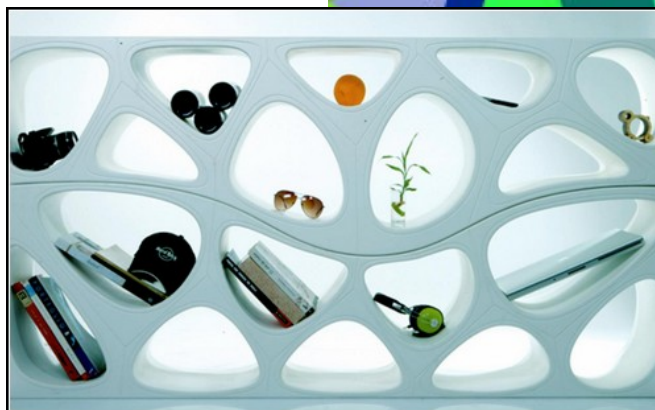
Звучить пісня „Молитва”.

Викладач. Однією із розробок Георгія Феодосійовича є особливий вид розбиття

метричного простору, який

дістав назву **Діаграма Вороного**.

Розбиття Вороного застосовується в обчислювальному матеріалознавстві для створення синтетичних полікристалічних агрегатів. Також використовується в комп'ютерній графіці для



випадкового розбиття поверхонь.

Полиці-близнюки Twin shelves, створені чилійськими фахівцями на основі тривимірних діаграм математика Георгія Феодосійовича Вороного.

Twin shelves це, навіть не полиці, а ціла система. Так, з "близнюків" можна скласти шафу з полицями-осередками незвичайної форми, що побудовані за допомогою "розбиттів Вороного". Якщо укласти полиці

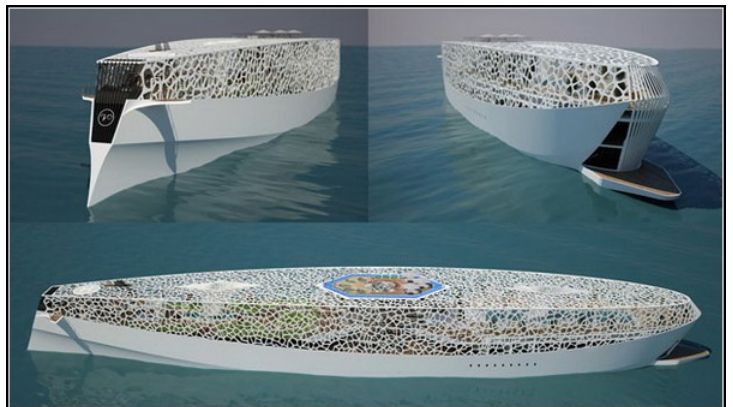


горизонтально, утвориться етажерка-перегородка, що розділяє кімнату на дві зони.

Лампа-гриб "Voronoï Lamp", створена португальським дизайнером Андре Коельо – це не кімнатна настільна лампа чи торшер, а симпатичний ліхтар, який прикрашає вулиці міста. Удень він буде радувати перехожих химерними

тінями, які впадуть на асфальт, коли сонячне світло пройде крізь отвори в його капелюшку, а ввечері і вночі гриб "за Вороним", що світиться, стане місцевою визначною пам'яткою.

Діаграма Вороного дозволяє створювати максимально міцні структури з використанням мінімальної кількості матеріалу. Тому метод цей часто використовується в інженерії. Дизайнер Hyun-Seok Kim вирішив використати діаграму Вороного при створенні свого нового дітища – супер'яхти Voronoï yacht.



За допомогою діаграми Вороного створено напівпрозору структуру верхньої частини яхти, під якою розташовується основна зовнішня палуба судна. При бажанні, у холодну чи дощову погоду, частина палуби або й уся вона легко можуть бути закриті. Довжина супер'яхти Voronoï yacht - 125 метрів, а ширина - до 20 метрів у найширшому її місці.

Сфера застосувань діаграм Вороного, наукового здобутку нашого видатного земляка Георгія Вороного розширюється, ім'я його стає дедалі відомішим не тільки науковцям чи технологам, але й представникам різних видів мистецтва.

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕЛІТОПОЛЬСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ»

Внеклассное мероприятие
Диспут: «Ранние браки: за и против»

Библиотекарь:
Блохина Ирина Михайловна

Цель:

- обсудить с учащимися проблему ранних браков;
- выяснить отношение молодежной аудитории к проблеме;
- воспитывать культуру общения, толерантное отношение к мнению оппонента.

Оформление: посреди комнаты стол и стулья для главных участников диспута; на столе - весы и блюдце с монетами, надписи «за» и «против». Справа и слева - столы для «экспертов» с надписями: «историк», «социолог», «психолог», «медик», «юрист».

Ход диспута:

I. Вступление

Приветствие. Объявление темы

Библиотекарь: - Добрый день, уважаемые участники и гости нашего диспута! Сегодняшняя наша встреча посвящена проблеме отношения молодых людей к раннему браку и семейной жизни. Итак, наша тема звучит так: «Ранние браки: за и против».

Представление участников

Библиотекарь: - Сначала о главных участниках нашего диспута. Это ваши товарищи, которые выразили желание отстаивать свое видение этой проблемы. Итак, нашими главными участниками являются Савенко Анастасия и Федосеев Александр, которые попытаются показать нам позитив ранних браков. Противоположную точку зрения до нас доведут Касатых Мария и Ковалёв Владислав.

Поможет нам досконально разобраться в проблеме группа наших экспертов, которая будет комментировать наш диспут, исходя из отдельных сфер деятельности человека, освещая, таким образом, независимую точку зрения. Этими экспертами являются: «историк» - Варфоломеева Л.А., «медик» - Щербакова А.В., «юрист» - Дийков Н.И.

II. Основная часть

Библиотекарь: - Прежде всего, хочу предоставить слово эксперту-историку, который осветит нам проблему в историческом разрезе, то есть, как воспринимало общество в разные времена саму идею раннего брака.

Слово эксперта-историка

В Украине существуют устойчивые традиции ранних браков. Девушки, особенно в сельской местности, выходили замуж до 20 лет, поскольку после 20 они уже считались „перестарками”. Им разрешалось выходить замуж, начиная с 16 лет. Такое раннее замужество было обусловлено необходимостью пополнения хозяйства рабочей силой. Ребята, которые достигли возраста отрочества (18-19 лет), если не шли в армию, при необходимости тоже могли жениться. Раннее женитьба и рождение собственных детей поощрялось обычаями и родителями. И хотя средний возраст первого брака в современной Украине имеет тенденцию к росту, все же по европейским меркам он значительно ниже, поскольку не достигает и 24 лет. Поэтому, с точки зрения наших далеких предков, возраст тех, кто сейчас желает жениться, недопустимо преклонный. Так, например, древнееврейская незамужняя девушка в 13 лет считалась уже старой девой. В Древнем Риме оптимальным возрастом для вступления в брак для девушек считалось 12 лет, для мальчиков - 14. Согласитесь, ссоры в такой семье - „ячейке общества” - могли возникать не из-за не поглаженных рубашек и холодного ужина, а разве что из-за кукол малолетней жены и солдатиков мужа.

Дальше всех пошли древние египтяне. Например, фараоны и верхушка общества строили семью в возрасте 9-11 лет. А легендарный Тутанхамон удосужился жениться в восемь с половиной лет! Правда, супружеской жизнью наслаждался совсем недолго - всего 10 лет, ведь умер в 18-летнем возрасте. Наконец и средневековая Европа тоже не отставала. Кто не знает об истории шекспировских влюбленных малолеток: Джульетте было 13 лет, а Ромео едва достиг 15-летия.

Между прочим, увеличение брачного возраста в Европе стало причиной снижения рождаемости. Феномен „европейского” типа брачности приходится на период развития и распространения культуры и представлений о качественном воспитании детей. Уже в XVIII в. в Европе, особенно в состоятельных семьях, наблюдаются относительно поздние браки, практикуется растянутый во времени процесс заключения брака, когда помолвленные годами встречаются до женитьбы. Этот период характеризовался также наличием большой доли женщин, которые вообще оставались незамужними.

XIX и частично XX века были веками господства „европейского” типа бракосочетания в подавляющем большинстве стран Западной Европы и стран Нового света с европейским заселением. Увеличение брачного возраста позволило снизить уровень рождаемости. Женщины смогли включиться в

производственную и общественную сферу деятельности. Уменьшение продолжительности их пребывания в браке уменьшало и количество рожденных ими детей. „Европейский” тип бракосочетания присущ и некоторым современным странам. Так, еще в начале 40-х годов XX в. в Ирландии более 63% женщин в возрасте 25-29 лет оставались незамужними и даже в возрасте 45-49 лет насчитывалось 26% тех, кто никогда не состоял в браке. И хотя во второй половине XX в. в Европе наметились определенные тенденции к снижению брачного возраста, все же значительного повышения рождаемости не состоялось.

Библиотекарь: - Накануне диспута мы провели анкетирование среди учащихся нашего училища относительно заявленной проблемы. В анкетировании приняли участие 61 респондент. А сейчас результаты нашего анкетирования.

Результаты анкетирования по пунктам 1 - 3

1. Брак, по Вашему мнению, следует считать ранним?

до 14 лет – 14 человек

от 14 до 16 лет – 25 человек

от 16 до 18 лет – 15 человек

от 18 до 20 лет – 7 человек

2. Какой возраст, на Ваш взгляд, является лучшим для женитьбы (замужества)?

Ребята: к 22 годам – 16; после 22 лет – 45

Девушки: к 20 годам – 37; после 20 лет – 24

3. Хотели бы Вы лично жениться (выйти замуж) до 18-летнего возраста?

Да – 4

нет – 46

не думал (а) об этом – 11

Такова статистика нашего опроса.

Диспут

Библиотекарь: - А сейчас начнем непосредственно наш диспут. Прошу каждую из сторон выразить свои аргументы в пользу или против раннего брака. Прошу не забывать класть пятикопеечную монету на чашу весов, когда будете приводить свои аргументы. А потом, в конце диспута, посчитав монеты, мы попробуем определить, чьи же аргументы оказались более весомыми.

1. (ЗА) Конечно, сам день свадьбы - волшебный праздник, на котором невеста, как Золушка, превращается в Принцессу, а жених - в прекрасного Принца. Подарки, поздравления, море цветов, ленты, шары, конфетти, и все вокруг - прекрасно.

1. (ПРОТИВ) Молодые люди, которые сами еще не распрощались с детством, пытаются создать семью. Они с трудом представляют, что их ждет

за порогом Загса. Это - горы грязной посуды, стирка, походы по магазинам и, самое главное, - катастрофическая нехватка времени.

2. (ЗА) А желание заботиться друг о друге? Практика показывает, что в самом начале семейной жизни муж действительно милый, и жена - просто сказка, поэтому в первые дни забота о своей половинке - дело легкое и приятное.

2. (ПРОТИВ) Для девушки вскоре обязательным монстром становится муж, а для молодого человека - жена. Привыкший оставлять свои грязные носки где попало, муж просто не понимает, почему жена не поступает, как его мама, то есть не несет их сразу стирать. А прекрасная половинка не может понять, почему ее благоверный не оторвется от футбола, чтобы принести ей воды, как это делал в детстве ее папочка. Отсюда непонимание, результатом которого бывает развод.

Библиотекарь: - Наши первые попытки высказать свои мнения относительно ранних браков нуждаются в некоторых статистических данных, поэтому предоставим слово нашему эксперту по социологии.

Слово эксперта-социолога

По данным отдела демографии и восстановление трудовых ресурсов Института экономики НАНУ, в Украине довольно распространены ранние браки. Особенно спешат выйти замуж девушки: треть украинок выходит замуж до 20 лет.

Одной из основных причин ранних браков является нежелательная беременность. Много несовершеннолетних рожениц становятся матерями-одиночками. Некоторые выходят замуж за ровесников. И это, пожалуй, еще худший вариант. Хотя в XVIII в. в Европе и считалось, что 13-летние подростки готовы к тому, чтобы начать взрослую жизнь (к слову, Михаил Лермонтов родился, когда его маме было 14 лет), сейчас без образования семью не прокормишь.

Статистическое бюро США сообщило, что в течение 90-х годов значительно увеличилось количество браков среди подростков. Такими в Америке считают категорию молодых людей в возрасте 15-19 лет. Одним из объяснений ранних браков называют желание подростков легализовать свои интимные отношения. Другое объяснение заключается в том, что именно в течение 90-х годов увеличивалось количество эмигрантов из стран Латинской Америки, Азии, Африки, где ранние браки являются культурным феноменом. В целом же, средний возраст вступления в брак у мужчин в США - 27 лет, а женщин - 25.

По сообщению Украинского Национального центра статистики здоровья, практически все браки, в которых невесте 18 лет или меньше, распадаются в течение первых 10 лет. Если невесте 25 лет или больше, то такая судьба постигает только половину браков.

Время пребывания женщины и мужчины в браке обусловлено этническими традициями, законодательными и религиозными предписаниями. У разных народов законодательство определяет различные

минимальные возрастные рамки заключения брака. Так, минимальный брачный возраст колеблется от 12 лет в Испании, Греции, некоторых странах Латинской Америки и США и провинциях Канады, до 18 лет - в большинстве европейских стран.

В международной практике браки, которые заключаются между лицами, не достигшими 18 лет, называются ранними. Практика отдавать замуж девушек в раннем возрасте наиболее распространена в Центральной Африке и Южной Азии.

Замужество сразу после полового созревания с участием девушек 15-18 лет распространены среди населения Ближнего Востока, Северной Африки, части Азии, Латинской Америки и даже Восточной Европы.

Аграрный характер домохозяйств также предопределял потребность в дополнительных рабочих руках. Жена не только выполняла всю необходимую домашнюю и полевую работу, но и рожала детей, которые с малолетства прилучались к сельскохозяйственному труду.

В отличие от аграрных стран, в индустриальных странах ранние браки встречаются довольно редко. В подавляющем большинстве современных развитых стран Запада бракосочетание откладывается до достижения будущими супружескими партнерами экономической самостоятельности. Возможность получения высшего образования также обуславливает повышение брачного возраста.

В целом средний брачный возраст в развитых странах, при определенных этнических традициях, может достигать и 26-30 лет, как это зафиксировано статистикой современной Ирландии.

Результаты анкетирования по пунктам 4 - 6

Библиотекарь: - А сейчас – снова результаты анкетирования.

4. Как Вы относитесь к ранним бракам?

негативно – 14

позитивно – 2

допускаю в отдельных случаях – **32**

мне безразлично – 13

5. Что является причиной раннего брака?

взаимная любовь юноши и девушки – 24

нежелательная беременность невесты – **30**

стремление быстрее вырваться из-под опеки родителей – 4

желание жить „по-взрослому” – 3

6. Что, по Вашему мнению, является необходимым для решения о заключении брака?

согласие родителей – 19

материальная независимость невесты (жениха) – 2

взаимная любовь – **40**

Диспут

- А сейчас продолжим наш диспут.

3. (ЗА) Ранний брак делает людей самостоятельными и приучает к дисциплине, ведь теперь вы отвечаете не только за себя, но и за свою половинку.

3. (ПРОТИВ) Самостоятельность, бесспорно, важная черта совместной жизни. Но готовы ли будут молодожены к такой самостоятельности. К этому времени многое за них решали родители. И, наконец, самые важные решения в их жизни принимали опять же родители. Женитьба - это, практически, первое важное решение новобрачных. Но после этого они должны самостоятельно принимать другие важные решения. А способны ли они к этому?

4. (ЗА) Ранний брак предполагает раннее отлучение от опеки родителей. Знаете, в этом есть своя красота. Допустим, отдельная квартира, где вы можете делать, что угодно, включая хождение на голове и просмотр фильма за пивом с чипсами.

4. (ПРОТИВ) Молодые люди только и мечтают о том, чтобы побыстрее закончить школу, а потом институт, как можно скорее жениться, начать работать. Они всё пытаются ускорить события, вырваться из-под опеки родителей. Однако, когда человек материально зависим от своих родителей, то надо уже вырваться на волю. Тем более, если эта воля несет им как материальные, так и душевные неурядицы. Поэтому молодые люди, с одной стороны, рвутся на волю, а с другой - стремятся все-таки держать руку в отцовском кармане. То как назвать тогда такую волю?

Библиотекарь: - Наш диспут высветил ещё одну значительную проблему ранних браков - проблему психического здоровья. Поэтому - слово эксперту-психологу.

Слово эксперта-психолога (психическое здоровье)

В подростковом возрасте способность понять и оценить другого человека, развита недостаточно. Об этом свидетельствуют результаты научных исследований и статистика устойчивости ранних браков. Во-первых, ни юноша, ни девушка сами еще не знают, что именно им нужно, а во-вторых, они не способны оценить в этом плане личные качества партнера.

В ранних браках, утверждают психологи, нет ничего хорошего. Женившись в 15-17 лет, с первой вспышкой любви, молодые люди забывают, что эйфория быстро проходит, а дальше начинается жизнь. Материальной основы нет, да и психологически люди в 16 лет не готовы к ответственности. Прежде чем создавать семью, надо присмотреться друг к другу, то есть пройти так называемую психологическую „притирку”.

Стоит почерпнуть полезный опыт молодых людей на Западе: они ставят перед собой цель стать на ноги, сделать карьеру и только тогда планируют семью. Подход к этому вопросу должен быть очень серьезным, ведь когда начинаются будничные проблемы, любовь тускнеет.

Материальные невзгоды порождают конфликты, которые нередко приводят к разводу. Мужчина просто убегает от проблем, а женщина остается один на один со своей бедой и ребенком на руках. 17-летнему парню трудно быть отцом. По сути, он сам еще ребенок.

Если серьезно, то все психологи в один голос кричат, что ранние браки не бывают долговечными. 10 лет - абсолютный максимум для людей, которые поставили штампы в паспортах до 20 лет. Дети просто „вырастают” из своей влюбленности. У молодых людей появляются другие интересы, работа, сотрудники, среди которых есть мужчины и женщины, иногда довольно симпатичные... Поэтому „игра для взрослых” часто заканчивается печально: ссоры, драки, оскорбления, развод. Горький опыт семейной жизни может перенестись на все будущее: девушка, примерив роль униженной и ненавистной, может чувствовать себя так еще долго, а парень, „виноватый во всем”, начнет ненавидеть всю прекрасную половину человечества. Впрочем, не бывает правил без исключений.

Диспут

Библиотекарь: - А сейчас продолжим наш диспут.

5. (ЗА) Мы не должны отвергать любовь. Ведь когда парень и девушка принимают решение о женитьбе, то самую значимую роль в их отношениях играет именно любовь. Силой любить не заставишь и к венцу не поведешь.

5. (ПРОТИВ) Хорошо, если это - любовь, а не насилие, когда вас заставляют расписаться что называется «под дулом пистолета»...

6. (ЗА) Следующий плюс - это нормальная нервная система. Вы еще молоды, а значит, более терпимы друг к другу. А с годами мы становимся старше, значит опытнее, поэтому все труднее нам не замечать недостатки друг друга. А значит труднее найти спутника по жизни.

6. (ПРОТИВ) Да, но проходит время, и молодой человек начинает замечать в своей половинке такие черты характера, о которых на прогулках по парку и на посиделках в кафе даже и не догадывался. А притираться не хочется. Хочется доказать своему спутнику, что только он прав. То куда же тогда девается спокойствие и «нормальная нервная система»?

Результаты анкетирования по пунктам 7 – 9

Библиотекарь: - Предлагаю вашему вниманию результаты нашего опроса, которые представляют мнение молодых людей – учащихся училища – в отношении продолжительности ранних браков.

7. Долговременны ли, по вашему мнению, ранние браки?

Да – 3

Нет – 30

Не знаю – 28

8. От чего зависит продолжительность раннего брака?

от количества детей в семье – 7

от желаний супругов жить вместе – 30

от материального достатка в семье – 3

от супружеской верности – 5

от любви – 16

9. Готовы ли Вы лично уже к супружеской жизни?

Да – 8

при определенных условиях – 16

нет – 32

не знаю – 5

Диспут

Библиотекарь: - А сейчас продолжим наш диспут.

7. (ЗА) Следующее „за” - это дети. Есть такое мнение, что ребенка лучше родить раньше, потому что, когда она пойдет в школу, вы будете самой молодой мамой.

7. (ПРОТИВ) Честно говоря, и об этом свидетельствует статистика, рождение детей собственно и является причиной раннего брака. Именно причиной, а не следствием. Многие хотят запланировать рождение своих детей, но, судя по всему, планы не всегда реализуются. То есть дети появляются раньше, чем того хотели бы их молодые родители. В этот момент люди могут быть не готовы ни морально, ни материально.

Библиотекарь: - Очень часто именно беременность заставляет новобрачных вступать в брак в раннем возрасте. А как эта беременность влияет на будущую мать, ее физическое состояние? А как будет развиваться сам ребенок в не совсем развитом организме матери? Пусть на это даст ответ медицина. Слово предоставляется эксперту-медику.

Слово эксперта-медика (физическое здоровье)

Семейная жизнь предполагает возможность вынашивания и рождения ребенка. Впрочем, именно беременность невесты и является предпосылкой спешки с заключением брака. Беременность оставляет отпечаток на молодом организме, ведь он еще растет и не готов к вынашиванию. Оптимальный возраст для беременности 22-23 года. А в 15-17 процесс беременности протекает со значительными осложнениями. Нарушается деятельность сердечнососудистой, нервной системы и почек. Такая беременность сопровождается развитием ранних токсикозов, повышением артериального давления, нарушением функции почек, увеличением веса. Все это сказывается на развитии ребенка.

Девушки-подростки часто курят и употребляют алкоголь. Во время беременности от этого надо отказаться, иначе может родиться гипотрофичный ребенок, то есть ребенок с физическими недостатками. Часто возникает гипоксия плода, когда ребенок страдает от недостатка воздуха.

Иногда мы слышим сообщения о том, что детей рожают шести - семиклассницы. Но только гинекологи и акушеры знают, как опасны ранние роды для школьницы, организм которой окончательно не сформирован, а потому не готов к полноценному материнству. У мам-школьниц при родах вдвое или втрое чаще возникают серьезные осложнения, чем у старших женщин. И смертность среди таких рожениц выше. Еще хуже новорожденному: дети несовершеннолетних матерей подвержены физическому и умственному отставанию.

Есть ещё и другой вариант - аборт. Аборт - одна из самых сложных операций, особенно у девочек - подростков. Очень часто возникают осложнения. Может начаться кровотечение, а, чтобы его остановить, приходится делать операцию повторно. Если и после этого кровотечение не останавливается, приходится удалять внутренние детородные органы девушки. Это делается с целью спасения жизни молодой женщины, но ни о каких детях в будущем уже не стоит и мечтать.

Согласно статистике, за последние два года, например в Киеве, более десяти тысяч девушек моложе 16 лет подарили миру новые жизни. И почти сто пятьдесят тысяч сделали аборты... Страшно? И это не только сто пятьдесят тысяч убитых детей, это сто пятьдесят тысяч искалеченных девичьих судеб.

Диспут

Библиотекарь: - А что говорит наше законодательство в отношении возраста невест и женихов? Спросим об этом эксперта-юриста.

Слово эксперта-юриста

Семейный кодекс Украины определяет все аспекты существования семьи и возможности заключения брака.

Так, статья 21 гласит, что браком является семейный союз женщины и мужчины, зарегистрированный в государственном органе регистрации актов гражданского состояния.

Это означает, что без регистрации проживание в одной семье женщины и мужчины не является браком и у них не возникают права и обязанности супругов.

Примерно подобным образом государство относится и к церковным бракам. Согласно кодексу, религиозный обряд брака также не является основанием для возникновения у женщины и мужчины прав и обязанностей супругов.

Статья 4 предусматривает право каждого лица на проживание в семье. Однако право на создание семьи имеет лицо, достигшее брачного возраста. Правда, при определенных обстоятельствах, которые тоже предусмотрены в Кодексе, семью может создать лицо, которое не достигло брачного возраста.

Закон устанавливает брачный возраст для женщины в семнадцать, а для мужчины - в восемнадцать лет (статья 22). Лица, желающие

зарегистрировать брак, должны достичь брачного возраста на день регистрации брака.

По заявлению лица, которое достигло четырнадцати лет, по решению суда ему может быть предоставлено право на брак, если будет установлено, что это отвечает его интересам (статья 23).

И еще немаловажный факт. Согласно статье 24, брак основывается на свободном согласии женщины и мужчины. Принуждение женщины и мужчины к браку не допускается.

Также закон определяет, что брак в Украине может быть лишь моногамный, то есть женщина и мужчина могут одновременно находиться только в одном браке (статья 25).

Повторный брак может быть заключен только после прекращения предыдущего брака.

Диспут

Библиотекарь: - В этом юридическом разрезе предлагаю продолжить наш диспут.

8. (ЗА) Украинское законодательство находится на стороне достаточно ранних браков. А что не запрещено - то разрешено. И кто бы там не был против такого раннего брака, жениться позволяет государство.

8. (ПРОТИВ) Да, действительно, закон разрешает браки для ребят с 18, а для девушек с 17 лет. Суд может снизить возраст даже до 14 лет. Но, по моему мнению, закон указывает не на оптимальный возраст для женитьбы, а регламентирует самый низкий возрастной ценз. Однако кое-кто пытается это трактовать по-своему: стукнуло 17 - значит пора.

Библиотекарь: - Несколько слов об отношении церкви к ранним бракам.

Православная Церковь учит подходить к браку не только эмоционально, внешне. Необходимо, чтобы новобрачные понимали суть брака. Они должны понять, что венчание - благословение Божие и что только любовь может быть основным фактором для создания семьи.

Иногда случаются определенные препятствия для брака. Так, Церковь не может позволить венчаться в случаях психических отклонений, болезни одной из сторон. Однако такие случаи не часты. В любом случае, священник имеет право отказать молодым людям в совершении таинства венчания, когда будет абсолютно убежден, что брак не будет иметь будущего. Однако каждый брак хранит Господь, который дает все возможности для совместной жизни.

На Западе (да и у нас в последнее время) люди сначала живут вместе, мотивируя, что хотят лучше узнать друг друга перед тем, как жениться. Как относится к этому Церковь?

С точки зрения Церкви - это откровенная подмена понятий. Люди говорят: „Мы попробуем, мы сможем”. А сами пытаются таким образом уйти от ответственности. Пара должна решить, сможет ли она быть вместе целую

жизнь. Встречи перед браком помогают это выяснить. Поэтому церковь не позволяет добрачных половых отношений. Потому что не они являются фундаментом семьи, а любовь. Именно любовь делает семью крепкой и счастливой. А то, что происходит в половом плане между молодыми людьми до брака, является чистой водой блудом.

Предлагаю ознакомиться с последним блоком результатов анкетирования, в котором отражено отношение нашей молодежи к церковному браку.

Результаты анкетирования по пунктам 10 - 12

10. Считаете ли Вы необходимым венчания в церкви?

Да – **23**

Нет – 12

только если соглашаются оба – 21

мне безразлично – 5

11. Чем для Вас является церковный обряд венчания?

дань моде – 1

один из способов „выкачки” денег от родителей брачующихся – 2

Божье благословение на создание семьи – **44**

не нужен обряд – 14

12. Намерены ли вы при будущем бракосочетании венчаться в церкви?

да, обязательно – 16

категорически нет – 7

не думал об этом – **22**

да, при условии, если этого захочет жених (невеста) – 16

III. Итог

- Итак, подошёл к концу наш диспут. Мы все внимательно следили за чашами весов, которые колебались то в одну, то в другую сторону. Наконец, они остановились именно в таком положении, будто констатируя, что на каждый аргумент „за” можно найти аргумент „против”. А это означает, что нельзя найти универсального ответа на вопрос, когда жениться. Каждый из вас должен будет однажды самостоятельно решить этот вопрос. И я желаю, чтобы ваше решение было разумным и взвешенным.

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕЛІТОПОЛЬСЬКЕ ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ»

**Сценарій вікторини
"Верстатник – моя професія"**

Викладач технічного креслення
ДНЗ "Мелітопольське ВПУ"
Антіфєєва Ірина Вячеславівна

Мета вікторини:

- Формування в учнів інтересу до майбутньої професії, до спецпредметів, які вивчаються;
- Розширення технічної ерудиції учнів, розвиток творчого мислення;
- Виховання дружніх відносин між учнями.

Обладнання вікторини:

- картки для конкурсу ерудитів;
- лампи з кнопками і звуковим сигналом;
- картки для конкурсу "Підказка";
- мультимедійна дошка;
- електронна презентація професії "Верстатник широкого профілю".

Епіграф гри:

"Все совершенство - в этом мире,
а мир стоит на мастерах"

Хід вікторини:

Ведучий: "Добрий день, дорогі друзі! Давайте з вами здійснимо невеличку подорож у світ професій і присвяtimo цю вікторину одній з найцікавіших професій "Верстатник широкого профілю".

Сьогодні ця професія об'єднує токарні, фрезерні, свердлильні та шліфувальні роботи, а також роботи на верстатах з ЧПК. Але ця професія має давнє історичне минуле, коли виготовлялись перші токарні вироби з деревини та кісток. Токарна справа так захоплювала людей, що навіть королі ставали до токарного верстата. Це були французький король Людовик XIV, пруський король Фридрих Вільгельм. Петро I проводив багато часу в токарній майстерні і подарував пруському королю кубок, який був виточений його руками.

Наші учні люблять і поважають свою майбутню професію, і це вони зараз підтвердять, виконавши пісню верстатника:

Учні виконують пісню:

Не кочегары мы, не плотники
Но сожалений горьких нет (как нет)
Мы настоящие станочники (да)
Профессий лучше нашей нет!

Заказы в срок мы точим за станком,
И наш девиз – быть первыми всегда!
Не соберешь машину никогда,
Прогресса нет без нас, друзья!
Советуем идти в станочники:
Работы много, денег – тьма (да тьма),
Потомственные мы рабочие,
И на заводах ждут дела!

Ведучий: Отже ми починаємо веселе змагання дотепних, кмітливих, розумних, сміливих учнів та представляємо наші команди.

Майстри груп знайомлять присутніх з учасниками 11 та 21 груп, даючи їм жартівливу характеристику.

Ведучий знайомить присутніх також з журі вікторини.

Презентація професії

Презентацію професії "Верстатник широкого профілю" за допомогою мультимедійної дошки проводить викладач спецпредметів Осикова О.П.

1-й конкурс – ерудитів

В цьому конкурсі учасникам буде задано 12 питань з різних галузей знань. До кожного питання буде запропоновано 4 варіанти відповіді (а, б, в, г). На роздуми дається 5 секунд. За сигналом ведучого учасник піднімає картку з відповідним кольором і вказаною на картці буквою. Хто вигукне відповідь або підніме картку раніше сигналу ведучого, каратиметься штрафом.

1. Який кут профілю має метрична різьба?

- а) 45°
- *б) 60°
- в) 90°
- г) 120°

2. Скільки відсотків вуглецю містить в своєму складі сталь?

- а) 4%
- *б) до 2-х %
- в) до 6-ти %
- г) понад 2-х %

3. Який сигнальний колір означає заборону, небезпеку?

- *а) червоний
- б) жовтий
- в) зелений
- г) синій

4. Як називається сукупність нерівностей поверхонь?

- а) допуск
- б) квалітет
- *в) шорсткість
- г) посадка

5. Як називається зображення деталі, яка подумки розсічена січною площиною?

- а) перетин
- *б) розріз
- в) вигляд
- г) виносний елемент

6. Яким інструментом нарізують внутрішню метричну різьбу?

- *а) мітчиком
- б) воротком
- в) плашкою
- г) клуппом

7. Цементация - це насичення поверхневого шару деталі

- а) азотом
- *б) вуглецем
- в) цинком
- г) молібденом

8. Яка мінімальна і достатня кількість проєкцій для зображення циліндра?

- *а) 1
- б) 2
- в) 3
- г) 4

9. Як називається з'єднання із землею металевих неструмопровідних частин, які можуть опинитись під напругою?

- а) захисне відключення
- б) занулення
- *в) заземлення
- г) блокування

10. Як називається різниця між найбільшим і найменшим граничними розмірами деталі?

- а) квалітет
- б) припуск
- в) відхилення
- *г) допуск

11. Твердість за методом Брінелля визначається вдавлюванням?

- *а) сталевій кульки
- б) алмазного конуса
- в) алмазної піраміди
- г) сталевого циліндра

12. Як називається інструктаж з охорони праці, який проводиться з з прийнятим працівником безпосередньо на робочому місці?

- а) вступний
- *б) первинний
- в) цільовий
- г) позаплановий

2-й конкурс – "Чорний ящик"

Винахідником цього предмету є Леонардо да Вінчі. "Прототипи" цього предмета використовувались в таких конструкціях як колісниця, гончарне коло, прялки, арба; в поворотних кругах на судах під час правління імператора Каллигули; грецьким інженером Діодесом в 330 році до н.е. в конструкції осадної вишки для руйнування кріпосних стін. Що це за предмет? (Відповідь: підшипник)

3-й конкурс – "Діло майстра величає..."

Кожен з вас знає, що на Землі нема нічого важливішого та почеснішого за працю.

В народі складено багато чудових прислів'їв та приказок про працю, майстерність, порядок на робочому місці. І зараз ми побачимо, чи знають наші учні народну мудрість. Треба продовжити прислів'я, за це команда отримує 1 бал.

* Навченому - світ, а невченому...	(тьма)
* Птаха пізнають за польотом, а людину...	(за роботою)
* Доки не намучишся...	(доти не научишся)
* З праці - радість, з безділля.-..	(смуток)
* Без діла псується...	(сила)
* Хто вчиться змолоду, не знає на старість...	(голоду)
* Що вмієш, того за поясом...	(не носити)
* Без труда - нема...	(плода)
* Наука в ліс не веде, а з лісу...	(виводить)
* Без терпіння нема...	(вчення)
* Діло майстра...	(боїться)

4-й конкурс – "Креслення з захопленням"

Креслення є мовою техніки, однаково зрозуміло всім освіченим людям. "Щоб верстатником, електриком або слюсарем стати Треба вам добре креслення знати..."

Ведучий задає цікаві питання, за правильну відповідь на які команда отримує 1 бал.

1	У якій країні у II віці до н.е. вперше навчилися виробляти папір, використовуючи для його виготовлення стебла бамбуку та шовковичне дерево?	(Китай)
2	Який креслярський інструмент раніше інших було знайдено в попелі, який засипав Помпею XIX століть тому. Цей предмет був вірним помічником архітекторів та будівників. Різновид цього інструменту називають "козяча ніжка"	(циркуль)
3	Назва якого креслярського інструменту утворена від злиття 2-х тюркських слів, які переводяться як "чорний" і "камінь"	(олівець)
4	Назвіть прізвище англійського підприємця XVIII століття. Його прізвище – назва паперу для креслення	(Ватман)
5	В якій країні в 1970 р. був затверджений Декрет про реформу мір, згідно з яким за основну одиницю довжини був прийнятий 1 метр?	(у Франції)
6	Назвіть геометричне тіло, його форму має одне з найдивовижніших чудес світу, яке знаходиться в Єгипті?	(піраміда)

5-й конкурс – "Світлофор"

Розташуйте кольорові картки, на яких нанесені розміри з граничними відхиленнями у порядку зменшення допуску розміру?

червона	жовта	зелена	синя	фіолетова	біла
16 ± 0,1	100 ± 8	15 _{-0,045}	39,3 ^{+0,1}	+0,018 Ø80 - 0,012	Ø 41,4H7 ^(+0,025)

(Жовта, червона, синя, зелена, фіолетова, біла)

6-й конкурс – "Підказка"

З кожної команди запрошуються по 2 учасники. Одному з них демонструють картинку, на якій зображений предмет, що відноситься до спеціальності (наприклад, різець, штангенциркуль). Ерудит повинен так пояснити зображення на картинці, не називаючи предмету, щоб інший учасник відгадав цей предмет. Час для кожного учасника обмежений – 2 хвилини. За кожний правильно вгаданий предмет – 1 бал.

7-й конкурс – "Дуель капітанів"

Капітанам задається 9 питань з різних спецпредметів. Право відповіді отримує той учасник, який швидше натисне кнопку сигнальної лампи. За кожну правильну відповідь присуджується 1 бал.

1	Яка лінія застосовується для позначення невидимого контуру?	(штрихова)
2	Хто несе повну відповідальність за стан охорони праці на підприємстві?	(роботодавець)
3	Що характеризує квалітет — якість поверхні або точність розміру?	(точність розміру)
4	Чи можна гасити лаки, фарби, бензин – водою?	(ні)
5	Назвати висоту центрів верстата моделі 1К62	(200 мм)
6	Який розхил циркуля потрібно взяти, щоб розділити коло на 6 рівних частин?	(рівний радіусу)
7	Як називається нагрів сталі до певної температури, витримка при цій температурі і швидке охолодження у воді?	(загартування)
8	Як називаються сталі, до складу яких, крім заліза, входять інші речовини, які підвищують їх якості?	(леговані)
9	Скільки відсотків хрому містить сталь 40Х15	(15 відсотків)

Ведучий:

"Мальчишки идут в рабочее,
 В семью заводскую дружную.
 Дорогу выбрали трудную –
 Над сталью властвовать нужно им
 Силой и волей своей.
 Мальчишки идут в рабочее
 Металлы варить сверхпрочные
 Точить детали сверхточные
 Поют моторы станочные
 Славу рабочим рукам".

Підведення підсумків технічної вікторини і нагородження переможців.

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОРУДНЕНСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ»

Виховний захід
«Большая семья Великой Британии»

Викладач англійської мови: Ішкова О.В.

Учебно-воспитательная цель: привлечь внимание учащихся к королевской семье Великобритании, ее истории и значению для страны; познакомить с малоизвестными фактами из истории королевской семьи; воспитывать чувство гордости за семью.

Методический комментарий: в связи с проведением мероприятия организовать пятиминутки во время уроков иностранного языка по ознакомлению с членами королевской семьи Великобритании, а также с лексическими единицами по теме «Семья».

Оборудование: ноутбук, проектор, экран, электронная презентация «Королевская семья», видеозаписи «Исторический Лондон» и «Вкус Шотландии», кроссворды и сканворды.

Аудитория учащихся делится на две команды.

I. Организационный момент. Вступление

- Добрый день! Сегодня мы рады приветствовать вас на нашей встрече, посвященной королевской семье Великобритании. Мы сможем освежить в памяти знания, которые уже имеем, а также узнать новые факты об этой семье, ее истории. Вас разделили на две команды для того, чтобы выяснить, какая из подгрупп лучше владеет материалом по страноведению Великобритании, а также более внимательная и быстрая.

Нас отделяют тысячи километров от острова под названием Великобритания. Это огромное расстояние для человека, но не очень большое в масштабах нашей планеты.

II. Разминка. Кроссворд «Расстояния, размеры, формы» - 5-7 минут

- Поэтому начнем мы с вами с разминки - кроссворда «Расстояния, размеры, формы». Ваша задача - заполнить поля кроссворда, используя слова английского языка. Но будьте внимательны, ведь вам необходимо их сначала перевести с русского языка, английские же слова вам даны в разброс. Обращаю ваше внимание, что оценивать мы будем не только правильность выполнения задания, на которое у вас есть только 5 минут, но и на то,

сколько человек принимают участие в выполнении задания. Время пошло! (По окончании времени учащиеся сдают кроссворды жюри для проверки).

III. Презентация «Королевская семья»

(англоязычная и русскоязычная с комментариями ведущего)

- Вот вы и справились с первым заданием. Молодцы! А теперь мы посмотрим две электронные презентации, посвященные королевской семье Великобритании. Слушайте и смотрите внимательно, ведь по окончании вас ждут вопросы, правильные ответы на которые пойдут в общий балл для ваших команд.

Комментарий для англоязычной презентации:

1. Королева и королевская семья. "Семья на троне - интересная идея ... она снижает гордость суверенитета до уровня мелкой жизни». Викторианский конституционалист Вальтер Бейджхот

2. Елизавета Вторая, по благодати Божией, Соединенного Королевства Великобритании и Северной Ирландии и других ее Королевств и Территорий Королева, главой Британского Содружества, Защитница Веры.

3. Королевская семья.

4. ФОТОГАЛЕРЕЯ

5. Золотой юбилей в 2002 году. Королева Великобритании Елизавета II в сопровождении своего мужа, принца Филиппа, машет доброжелателям, когда она едет в собор Святого Павла на празднование своего золотого юбилея в 2002 году.

6. ФОТОГАЛЕРЕЯ

7. Королева Елизавета II и Филипп, герцог Эдинбургский

8. Prince Charles. Его титул - принц Уэльский. Он учился в Тринити-колледже в Кембридже, перед службой в Королевских ВВС и ВМС. Он известен своим интересом к архитектуре и окружающей среде. Принц Уэльский, новая Герцогиня Корнуолла и семья после их свадьбы в Виндзоре 9 апреля 2005

9. Ее Королевское Высочество принцесса Уэльская ДИАНА. Бывшая Диана Спенсер вышла замуж за принца Уэльского в 1981 году. Она завоевала привязанность многих людей своей скромностью, застенчивостью и красотой. Диана была несчастна, она чувствовала себя нелюбимой и знала, что Чарльз любит другую и так было всегда. В феврале 1996 года был развод. 31 августа 1997 года была автокатастрофа в Париже, которая забрала ее жизнь. Ее брат, граф Спенсер, превратил дом в музей, и многие люди отдают ей должное.

10. Леди Ди - это было неофициальное имя Дианы, данное ей с любовью простыми людьми. Эта фотография была сделана в мае 1981 года через пару месяцев после помолвки. Мир был ее сценой и она одета на роль ведущей леди. Она стала женщиной видной, королевой стиля.

11. Princess Anna. Ее титул - королевская принцесса. Она завоевала золотую медаль в верховой езде на Олимпийских играх 1972 года и известна

благотворительной деятельностью в качестве Председателя Фонда спасения детей.

12. PRINCE EDWARD. Принц Эдвард работал в течение короткого времени в вооруженных силах, как и ожидалось от мужчин в королевской семье, но потом пошел работать в театре. Граф и графиня Уэссекса выполняют обязательства в поддержку Королевы, и от имени разнообразных организаций.

13. PRINCE ANDREW. Его титул - герцог Йоркский. Князь Андрей был пилотом королевского вертолета. После службы в течение 22 лет в Королевском флоте герцог Йоркский - специальный представитель Великобритании по вопросам международной торговли и инвестиций.

14. Buckingham Palace. Букингемский дворец является официальной резиденцией Ее Величества Королевы и ее семьи. Он не является открытым для общественности. Первым монархом, который занял резиденцию, была королева Виктория. Когда Ее Величество находится в резиденции, Королевские Штандарты развеваются в восточной части Букингемского дворца.

15. Windsor. Виндзор является древним английским городом. Всемирно известный Eton College расположен в городе. Виндзорский замок является крупнейшим замком в мире. Это "второй дом" для королевской семьи и, по сути, он является старейшим замком, который когда-либо использовали для проживания.

-Мы вспомнили то, что когда-то уже слышали на уроках английского языка, а также узнали много нового с помощью этих презентаций. А теперь проверим, насколько внимательными вы были. Я буду задавать вопросы по материалам презентаций, а ваша задача - дать ответ быстрее и точнее, чем команда соперников.

Итак, вот мои вопросы:

1. Как зовут мужа Елизаветы II? (Филипп)
2. Назовите имена 2-х старших сыновей королевы. (Чарльз, Эндрю)
3. Как полностью звучит название королевской династии? Дом ... ? (Виндзоров)
4. Елизавета II - королева Великобритании и Северной Ирландии, а еще? (других королевств и территорий)
5. Как зовут сыновей старшего сына королевы - принца Чарльза? (Вильям и Генри)
6. Назовите имя их матери. (Леди Диана)
7. В каком году у королевы был золотой юбилей? (2002)
8. Какой университет закончил принц Чарльз? (Кембридж)
9. В каком году принц Чарльз женился второй раз? (2005)
10. Как вы думаете, кто является первым в наследовании короны? И как будут называть будущего короля? (Принц Чарльз, будущий король Карл III) Дополнительный вопрос: Сколько всего детей у королевы? (4 - Чарльз, Эндрю, Эдвард, Анна)

IV. «Семейный» сканворд

-Молодцы! Заметно, что наши учащиеся очень внимательны. Ну а теперь посмотрим. Насколько хорошо вы помните слова английского языка по теме семья. Каждой команде я раздала сканворд «Family». Ваша задача - максимально заполнить его за 7 минут. Помните, работа эта - командная. (Учащиеся заполняют сканворд.)

V. Просмотр видеофильма.

-Замечательная работа! А теперь подошло время для небольшой экскурсии по замкам Шотландии и Лондону. Во время просмотра фильма жюри подведет итоги ваших соревнований. (Учащиеся смотрят фильм, жюри подсчитывает баллы. Подводятся итоги.)

VI. Подведение итогов

- Вот и подошла к концу наша встреча. Надеюсь, она оставила в вашей памяти много интересного. Пришло время объявить результаты. (Жюри объявляет о результатах соревнования между командами.)

Большое спасибо всем за участие! До новых встреч!

Ссылки на видеоматериалы: 1) [Vkus_Sotlandii_\(Travel\)_\[rutracker.org\]](#)
2) [zolotoi_globis_fulm_34_\[tfile.ra\]](#)(Фильм
34 Лондон. Сокровищница
Великобритании)

ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЗАПОРІЗЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ТОРГОВО-КУЛІНАРНИЙ ЛІЦЕЙ»

Виховна година
«Україна – єдина країна»

Викладач зарубіжної літератури:
Котлярова Ю.Г.

Ведуча:

Вишита колоссям й калиною,
Вигойдана співом солов'я,
Зветься величаво – Україною,
Земле зачарована моя

Ведуча: Щасливі ми, що народилися на такій чудовій, багатій, мальовничій землі - на нашій славній Україні! Тут жили наші діди і прадіди, тут живуть наші батьки, тут корінь роду українського, що сягає сивої давнини. Материнський образ України встає з полинових степів і глибинної чорноземної скиби, як барва зоріє із зажури поліських озер, що чистими очима довірливо дивляться на світ, виростає недосяжно на повен зріст із карпатських верховин. Нема життя без України, бо Україна - це мати, яку не вибирають, бо Україна - це доля, яка випадає раз на віку, бо Україна - це пісня, яка вічна на цій землі.

Багатовікова історія українського народу, народу-великомученика, на долі якого було досить лиха... Майже кожне століття, як свідчать джерела, розпочате голодними роками, наслідками епідемій, спустошливими війнами, чужоземними навалами. З XV століття, з часів козаччини, почалася національно-визвольна боротьба за побудову незалежної самостійної держави. Але шлях до незалежності був тяжкий і тернистий. Важко назвати країну, яка б пережила те, що пережила Україна за більш ніж пів-тисячолітнє поневолення (1240 - 1991 р.)

Ведуча: У 9 столітті в результаті тривалого внутрішнього розвитку східнослов'янських племен склалась одна з найбільших держав середньовічної Європи — Київська Русь. Сучасники — арабські й візантійські автори — називали перше державне об'єднання східних слов'ян Руссю, а народ, що населяв його, — русами. У зв'язку з тим що центром цієї могутньої держави протягом трьох століть був Київ, в історичній літературі вона дістала назву Київської Русі.

Київська Русь відіграла видатну роль в історії слов'янських народів. Культурні цінності, створені генієм давньоруського народу, витримали випробування часом, а кращі з них увійшли в скарбницю світової культури. На міжнародній арені давньоруська держава посідала одне з провідних місць. Вона підтримувала широкі економічні, політичні й культурні зв'язки з багатьма країнами Сходу і Заходу.

Військова могутність Київської Русі стала тим щитом, об який розбивалися численні орди кочових племен Степу, що просувалися до кордонів Візантії і нападали на країни Центральної Європи

Ведуча: Перші згадки про козаків відносяться до кінця XV століття. Місце, де оселялись козаки, називалось Дике Поле. Це були родючі, але незаселені землі, бо вони найбільше зазнавали нападів з боку кримських татар. Найбільша група людей, що переселялись сюди, — селяни-втікачі, які не витримували жорстокого феодального гноблення. Проте релігійний і національний гніт примушував покидати свої домівки навіть досить заможних людей. Козаки оселялись у зимівниках, їх основним заняттям було землеробство і скотарство. Працювати доводилось озброєними, щоб вчасно встигнути відбити напади татар.

Ведуча: Між містами Дніпропетровськ і Запоріжжя Дніпро перетинає Український кристалічний щит і тому, оминаючи його, змінює свій напрямок. У цьому місці тверді кристалічні породи виходять над поверхнею води (вода розмиває їх дуже повільно), утворюючи численні пороги й острови. Поблизу Запоріжжя знаходиться найбільший острів Дніпра — Хортиця. Перша Січ створена в середині 16 століття князем Дмитром Вишневецьким.

Ведуча: Хто ж міг бути козаком на Січі?

Учні дають свої відповіді...

Ведуча: Кожний чоловік, який виконував умови: говорив українською мовою, сповідувати православ'я і був не одруженим. Жінкам не дозволялось навіть заходити на територію Січі. Існував випробувальний термін сім років, після чого людину зараховували до Запорізького війська.

Ведуча: А чим займались козаки в Січі?

Ведуча: Головними заняттями були військові походи й підготовка до них. Походи здійснювались на чайках Дніпром на територію Кримського ханства з метою визволення полонених і підкріплення матеріального становища.

Ведуча: Запорізька Січ була українським військом, організованим, дисциплінованим і боєздатним. Козаки виконували роль прикордонників, захищаючи південні кордони України від нападів кримських татар.

Також козаки підтримували селянські повстання в боротьбі проти посилення феодального гніту, брали активну участь у визвольній війні під керівництвом Богдана Хмельницького, стояли на сторожі православ'я та української мови. Нам є на кого рівнятись і з кого брати приклад...

Ведуча: А зараз ми проведемо конкурс «Чи знаєте ви?»

Вчитель читає запитання, а учні відповідають.

1. Столиця України. (Київ)
2. Що означає слово «козак»? (Вершник, вільна людина.)
3. Козацький човен. (Чайка)
4. Герб України (Тризуб)
5. Найвідоміша козацька страва. (Куліш.)
6. Дерево, з якого добувають дьоготь. (Береза)
7. Кому не дозволялося заходити на територію Запорозької Січі?
(Жінкам.)
8. Обрядовий хліб, який печуть на Великдень. (Пасха)
9. Свято дівочої долі. (Катерини)
10. Найвища гора України. (Говерла)
11. Найвідоміший футболіст України. (Андрій Шевченко)
12. Грошова одиниця України. (Гривня)
13. Приміщення, в якому жили козаки. (Курінь)
14. Колір прапора України. (Блакитно – жовтий)
15. Розписані великодні яйця. (Писанки)
16. Найбільше озеро України. (Синевир)
17. Головна обрядова дія Андріївських вечорниць. (Гадання, Кусання калити)
18. Зібрані цього дня лікарські трави вважаються найцілющими.
(Свято Івана Купала)
19. Скільки страв повинно бути на столі у Святий вечір? (Дванадцять)
20. Народна назва одного з найголовніших літніх свят, до якого православна церква приурочила свято Трійці. (Зелена, Клечальна неділя – «Зелені свята»)
21. Швидкий український танок. (Гопак)
22. Хто був останнім гетьманом України? (Кирило Розумовський)
23. Хто з українських письменників узяв собі псевдонім – назву своєї національності. (Леся Українка)

Ведуча: Ми повинні любити природу, берегти і примножувати її багатства: садити сади, ліси, квіти, розчищати джерельця, щоб не міліли річки. Турбуватись про майбутнє нашої держави. Берегти історичні і духовні пам'ятки нашого народу, не руйнувати, а вивчати і творити нову історію рідного краю.

Ведуча: Ми, українці, повинні пишатися тим, що наша Україна ніколи не поневолювала інші народи, не вела загарбницькі війни, а лише захищала себе від ласих на чуже добро близьких і далеких сусідів.

Відомий французький вчений Й. Г. Коль у 1841 році писав: «Немає найменшого сумніву, що колись велетенське тіло російської імперії розпадеться, і Україна стане вільною державою. Час цей наближався поволі, але неухильно. Українці є нація з власною мовою, культурою та історичною традицією. Україна роздерта поміж сусідами. Але матеріал для Української

держави готовий: коли не нині, то завтра з'явиться будівничий, що збудує з тих матеріалів велику незалежну українську державу».

І довгожданий час настав. 16 липня 1990 року Верховна Рада Української республіки приймає важливий документ - Декларацію про державний суверенітет України. Декларація стала першим кроком до незалежності нашої держави, відчутним рушієм у боротьбі за волю.

Так, Україна здобула волю і незалежність. Перед усім світом постала держава з давньою славною історією, оригінальною духовною культурою, зі своїми символами, мовою, чесними, працьовитими, миролюбними людьми - українським народом.

А чи могло бути інакше? Ні, інакше бути не могло. Не могла бути марно пролита кров тих, хто боровся за волю і незалежність, тих, хто вірив у перемогу, і тих, хто вірив у воскресіння. Хіба міг не почути Всевишній тих молитов, з якими звертався до нього славний син Тарас Шевченко:

Молю, ридаючи, пошли,
Подай душі убогій силу,
Щоб огненно заговорила,
Щоб слово пламенем взялось,
Щоб людям серце розтопило,
І на Україні понеслось,
І на Україні освятилось...

Вчитель: 16 липня 1990 року назавжди залишиться в історії українського народу великим і пам'ятним днем. Здається, після того кожний день нашого життя був наповнений демократичними змінами і перетвореннями.

24 серпня 1991 року проголошено Акт про незалежність України. Акт проголошення незалежності завершив тисячолітні прагнення українського народу до волі, до створення своєї суверенної держави.

1993 рік. На всенародне обговорення винесені два варіанти проекту Конституції України.

1994 рік. Україна відзначає 180-у річницю з дня народження славного сина Тараса Шевченка. В цьому ж році відбулися вибори до Верховної Ради, обласних, районних, селищних і сільських рад. А у вересні місяці затверджена конституційна комісія.

1995 рік. Україна відзначає 400-річчя з дня народження славного гетьмана Богдана Хмельницького. Протягом цього року йде широке обговорення проекту Конституції України.

1996 рік. 28 червня Верховна Рада України прийняла Основний Закон - Конституцію України. Цей день став національним святом. У цьому році також затверджено українську грошову одиницю гривню.

Україна має свої символи.

Вчитель: Звичайно, що ми згадали тільки деякі важливі події з життя молоді Української держави. Але сьогодні з гордістю можемо сказати: так, є

незалежна Українська держава зі своєю землею, своїм народом, своїми символами, своєю рідною мовою, традиціями і культурою.

Ведуча:

Любіть Україну, як сонце, любіть,
як вітер, і трави, і води...
В годину щасливу і в радості мить,
любіть у годину негоди.
Любіть Україну у сні й наяву,
вишневу свою Україну,
красу її, вічно живу і нову,
і мову її солов'їну.
Між братніх народів, мов садом рясним,
сіяє вона над віками...
Любіть Україну всім серцем своїм
і всіми своїми ділами.

Ведуча: Стаття 65 Конституції нашої держави говорить, що захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, шанування її державних символів є обов'язком громадян України.

Ведуча: Наша армія існує для захисту кордонів рідної землі, а не для нападу на інші країни. Щоб захистити Батьківщину в майбутньому, треба змалку полюбляти спорт, бути сильним, спритним, мужнім.

Ведуча: Зараз нашій країні як ніколи потрібно бути єдиною та згуртованою. На цілісність нашої держави посягнули вороги і багато наших земляків на сьогодні мобілізовано до лав українського війська. Вони з честю воюють на сході з терористами та російським сепаратистами, відвойовують та захищають кордони нашої держави.

Українська земля пройшла війни та мир, поразки та перемоги, пишалася вірними синами та доньками, чарувала світ своїми запашними паляницями та мелодійними піснями. Вона була і залишається вірною матір'ю українців, які свято шанують і люблять її.

Тільки людина з добрим і чуйним серцем, роботяща і вольова може бути справжнім патріотом і громадянином своєї держави, по-справжньому любити і захищати, відстоювати її інтереси і приносити велику користь. Що більше буде зроблено для цього сьогодні, то краще житимемо завтра, і будемо гідними називати себе українцями. Бо, як сказано в Біблії, «...хто шукає, той завжди знаходить, а хто вірить, тому по вірі його і воздається». Хай Бог допомагає нам творити своє майбутнє своїм розумом, своїми руками і серцями.

Ведуча:

Молюсь за тебе, Україно,
Молюсь за тебе кожен час,
Бо ти у нас одна-єдина, -
Писав в своїх віршах Тарас.
Молюсь,- казав він, щоб у тебе

Не було між людьми війни,
Щоб завжди було чисте небо
На нашій стомленій землі.
Щоб завше у садку смерека
Весняним квітом під вікном цвіла
І прилітали з вирію лелеки,
Щоб гомін хвиль послухати Дніпра.

Ви - майбутнє України. Тож своїми знаннями, працею, здобутками підносьте її культуру. Будьте гідними своїх предків, любіть рідну землю, бережіть волю і незалежність України, поважайте наш народ і нашу мелодійну мову.

Ми Єдина країна! Незважаючи на усі негаразди, що відбуваються зараз, всі ми прагнемо одного - миру, спокою, міцної та квітучої держави та чистого неба над головою.

ВИСНОВКИ

Резерв позаурочного часу з максимальною ефективністю можна використати для розв'язання завдань різнобічного розвитку учнів, їхнього патріотичного, морального, трудового, естетичного виховання, формування активної життєвої позиції майбутніх фахівців, розкривати особистісну і суспільну значущість професійних знань умінь для найповнішого оволодіння технологією, складними спеціальностями, професійною майстерністю, врахувати зв'язок принципів професійної спрямованості і проблемності як умову розвитку здібностей учнів до технічної творчості і раціоналізації.

Приоритетними напрямками виховної роботи в професійно-технічному навчальному закладі є: національно-патріотичне виховання; превентивне виховання; морально-духовне виховання; родинно-сімейне виховання; художньо-естетичне виховання; екологічне виховання; сприяння творчому розвитку особистості; виховання здорового способу життя.

Від характеру позаурочної діяльності учнів, у значній мірі буде залежати тип спілкування в учнівському колективі, успішність учнів, поведінка їх в навчальному закладі і поза ним. Важливим елементом роботи у цій сфері є залучення до співпраці сімей учнів, активна співпраця з ними, виконання спільної діяльності, взаєморозуміння. Особлива роль в позаурочній роботі припадає класному керівнику, саме завдання якого є широке залучення всіх учасників навчального процесу як до планування позаурочної діяльності, так до здійснення творчих задумів. Данні методичні рекомендації щодо організації позаурочної виховної роботи з учнівською молоддю, слугуватимуть поліпшенню методичного супроводу виховної роботи у професійно-технічних навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах: наказ Міністерства освіти і науки України № 419 від 30.05.2006 //Інформ.зб.МОН України. 2006.- № 28. – С.16-32
2. Сорокин П.А. Социальная мобильность / П.А. Сорокин. – М.: Akademia, 2005. – 588 с.
3. Сушенцева Л.Л. Формування професійної мобільності майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах: теорія і практика: монографія / Лілія Сушенцева; за ред.. Н.Г. Ничкало; Ін-т проф.-техн.освіти НАПН України. – Кривий Ріг: Видав.дім, 2011. – 437 с.
4. <http://int-konf.org/konf012015/981-mayboroda-r-v-moblntst-maybutnogo-ekonomsta-yak-yogo-profesyyno-znachuscha-harakteristika.html>